

Joachim Roman Bar

Bibliografie wydane przez Akademię Teologii Katolickiej

Collectanea Theologica 50/4, 185-187

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

o. JOACHIM ROMAN BAR OFMConv., WARSZAWA

BIBLIOGRAFIE WYDANE PRZEZ AKADEMIEŃ TEOLOGII KATOLICKIEJ

Nowoczesna organizacja nauki nie może się obejść nie tylko bez bibliografii retrospektywnych, ale stawia zasadę opracowywania bibliografii bieżącej poszczególnych gałęzi wiedzy, w miarę ukazywania się nowych publikacji.

W Polsce przywiązuje się wielką wagę do bibliografii, dlatego wychodzą liczne bibliografie różnych dyscyplin naukowych. Nauki teologiczne w Polsce nie posiadają jednak opracowanej pełnej bibliografii retrospektywnej. Trzeba dalej korzystać z bibliografii ogólnych piśmiennictwa polskiego, z katalogów bibliotek, z różnych wykazów księgarskich itp. Po ukończeniu drugiej wojny światowej został ogłoszony¹ plan opracowania polskiej bibliografii nauk teologicznych od wynalezienia druku do 1939 r., nie doszło jednak do realizacji tego zamierzenia. Udało się tylko wydać polską bibliografię prawa kanonicznego² za powyższy okres.

W Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie rozumiano potrzebę wydania bibliografii nauk teologicznych. Dla publikacji bibliografii szczegółowych udostępniono czasopisma Akademii³, m. in. tak została ogłoszona polska bibliografia franciszkańska od wynalezienia druku do 1960 roku licząca razem 525 stron⁴.

W 1968 r. powstała Senacka Komisja Bibliograficzna, na której czele stał o. Joachim Roman Bar, wówczas docent, a później profesor na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK. Ona to dawała impuls i koordynowała prace nad opracowaniem bibliografii nauk teologicznych. Zakładając, że zostanie opracowana polska bibliografia nauk teologicznych do 1939 r. w ośrodku związanym z Biblioteką KUL, zaczęto stopniowo przygotowywać do druku bibliografie za lata 1940—1968, a od 1969 r. — bibliografię bieżącą. Komisja Bibliograficzna przyjęła do swego planu częściowe bibliografie, które już były przygotowane przez kilku autorów. Stopniowo miało się dojść do jednolitego układu bibliografii i metody jej opracowania.

Przyjęto zasadę, że bibliografie obejmą teologię w ścisłym tego słowa znaczeniu oraz przedmioty wykładane według programu studium teologii. Początkowo wykluczono filozofię chrześcijańską, lecz od 1971 r. i ją włączono, dając bibliografii tytuł ogólniejszy „Polska bibliografia nauk kościelnych”. Z bibliografii teologii (nauk kościelnych) została wykluczona literatura religijna w szerszym tego słowa znaczeniu, a więc wszelkie prace popularne i tzw. budujące.

¹ J. Bar, R. Gustaw: *Potrzeba i program opracowania polskiej bibliografii teologicznej*, Ateneum Kapł. 52 (1950) 228—241.

² J. Bar, W. Zmarz: *Polska bibliografia prawa kanonicznego od wynalezienia druku do 1940 roku*. T. 1 Lublin 1960 Tow. Nauk. KUL 8^o s. 284; T. 2. Lublin 1947 Tow. Nauk. KUL 8^o s. 355.

³ „Prawo Kanoniczne”, „Studia Theologica Varsaviensia”, „Studia Philosophiae Christianae”, „Collectanea Theologica”.

⁴ J. Bar: *Udział Polski w literaturze franciszkańskiej*, Studia Theol. Varsav. 1 (1963) nr 1; 4 (1966) nr 1 i 2; 5 (1967) nr 1 i 2; 6 (1968) nr 1 i 2; 7 (1969) nr 1 i 2.

Jeżeli chodzi o zasięg wydawniczy, zostały uwzględnione druki samoistne i artykuły umieszczone w czasopismach oraz dziełach zbiorowych. Nie uwzględnia się czasopism popularnych, poza drobnymi wyjątkami, i prasy tygodniowej.

Zostały wzięte pod uwagę druki Polaków lub odnoszące się do Polski, które się ukazały od 1940 r. na terenie Polski. Druki Polaków wydane w tym czasie poza granicami Polski weszły do bibliografii tylko wtedy, gdy dotarła do autorów bibliografii pewna wiadomość o istnieniu danego druku.

Stosuje się zasadniczo opis rejestracyjny poszczególnych pozycji, który zawiera istotne elementy opisu druku. W ostatnich latach podaje się także krótkie adnotacje, a tytuły polskie tłumaczy się na inny język europejski.

Układ bibliografii — poza drobnymi wyjątkami — jest rzeczowy, według nauk teologicznych, a w poszczególnych działach jest również zachowany porządek rzeczowy, stosowny dla danego działu.

1. Bibliografie retrospektywne ogłoszone

1. J. R. Bar, A. Schletz: *Polska bibliografia teologiczna za lata 1940—1948*, Warszawa 1969 ATK 8^o s. 210.

Uwzględnia wszystkie przedmioty wykładane na Wydz. Teologicznym i w Seminariach Duchownych: Pismo św., patrologia, historia Kościoła, teologia fundamentalna, dogmatyczna, moralna, ascetyczna i mistyczna, prawo kanoniczne, teologia pasterska, homiletyka, pedagogika i katechetyka, liturgia, medycyna pasterska. Nie rejestruje dzieł z zakresu filozofii chrześcijańskiej.

2. J. R. Bar, R. Sobański: *Polska bibliografia teologii i prawa kanonicznego za lata 1949—1968*, Warszawa 1972 ATK 8^o s. 455.

Zakres jak w pozycji poprzedniej (za lata 1940—1948), ale opuszczono: Pismo św. i historię Kościoła, gdyż te dwa działy są już w innych bibliografiach.

3. S. Grzybek, B. H. Czerwień, B. Panasiuk: *Polska bibliografia biblijna za lata 1931—1965*, Warszawa 1968 ATK 8^o zes. 1 s. 347, zes. 2 s. 317.

Bibliografia dość szczegółowa. W kwerendzie uwzględnili autorzy nawet tygodniki i artykuły na pograniczu popularyzacji.

4. J. Frankowski (red): *Polska bibliografia biblijna adnotowana za lata 1964—1968*, Warszawa 1971 ATK 8^o s. 296.

Adnotacje dość obszerne, zrobione przez J. Frankowskiego i 14 współpracowników. Układ materiału w osiemnastu rozdziałach, nadto indeksy.

5. H. Czerwień, J. Zbudniewek: *Bibliografia piśmiennictwa obłężenia Jasnej Góry w roku 1655 oraz jej obrońcy o. Augustyna Kordeckiego, za lata 1655—1975*, Warszawa 1979 ATK 8^o s. 208.

Temat ograniczony, ale druki odnoszą się do trzech wieków. Układ bibliografii przejrzysty, według treści i chronologii.

6. H. E. Wyczawski (red.): *Bibliografia historii Kościoła w Polsce za lata 1944—1970*, Warszawa 1977 ATK 8^o cz. 1 s. 306, cz. 2 s. 325, cz. 3 s. 327.

Opisy zebrała grupa współpracowników, całość ułożył H. E. Wyczawski. Materiał jasno i dokładnie rozłożony rzeczowo, według działów przyjętych w historii Kościoła.

7. Fr. Stopniak: *Bibliografia historii Kościoła w Polsce za lata 1971—1972*, Warszawa 1977 ATK 8^o s. 208.

Układ alfabetyczny, jest jednak obszerny indeks rzeczowy.

8. M. Banaszak: *Bibliografia historii Kościoła w Polsce za lata 1973—1974*, Warszawa 1978 ATK 8^o s. 387.

Układ podobny jak w pozycji poprzedniej (za lata 1971—1972).

2. Bibliografia bieżąca

1. (J. R. Bar, J. Frankowski): *Polska bibliografia teologii i prawa kanonicznego za rok 1969*, Warszawa 1971 ATK 8^o s. 168.

Część pierwszą opracował J. R. Bar. Zawiera wszystkie przedmioty teologiczne, poza historią Kościoła i Pismem św. Układ rzeczowy. Część II opracował J. Frankowski; zawiera ona bibliografię adnotowaną Pisma św., pomyślaną jako kontynuacja dzieła „*Polska bibliografia biblijna adnotowana za lata 1964—1968*”, przygotowanego także przez J. Frankowskiego.

2. J. R. Bar (red.): *Polska bibliografia teologii i prawa kanonicznego za rok 1970*, Warszawa 1972 ATK 8^o s. 80.

Zawiera wszystkie działy teologii poza historią Kościoła, układ rzeczowy.

3. J. R. Bar, R. Sobański (red.): *Polska bibliografia nauk kościelnych za rok 1971*, Warszawa 1973 ATK 8^o s. 104.

Zawartość jak w pozycji poprzedniej (za rok 1970), ale dodany dział filozofii chrześcijańskiej, stąd zmieniony tytuł. Opuszczona historia Kościoła, ze względu na oddzielne opracowywanie polskiej bibliografii historii Kościoła.

4. R. Sobański (red.): *Polska bibliografia nauk kościelnych za lata 1972—1973*, Warszawa 1979 ATK 8^o s. 516.

Zawiera filozofię chrześcijańską i wszystkie przedmioty teologiczne, bez historii Kościoła. Układ rzeczowy. Adnotacje podają treść danej pozycji.

5. Podobna bibliografia nauk kościelnych za lata 1974—1976 jest w przygotowaniu.

6. *Bibliografia historii Kościoła w Polsce za lata 1975—1977*, przygotowana przez R. Żmudę, została w r. 1980 złożona w drukarni.

3. Inne bibliografie

Bibliografie odnoszące się do nauk teologicznych uprawianych w innych krajach są podawane już to w podręcznikach wychodzących w Wydawnictwie ATK, już to w czasopismach ATK. Oddzielna obszerniejsza pozycja to dzieło ks. prof. St. Olejnika: *Bibliografia obcojęzyczna teologii moralnej z ostatniego ćwierćwiecza 1940—1964*, Warszawa 1967 ATK 8^o s. 439.

Ogólnie można powiedzieć, że Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie stanowi w Polsce poważny ośrodek, gdy chodzi o wydawnictwa z zakresu polskiej bibliografii nauk kościelnych. Udało się tutaj ogłosić pełną bibliografię dotyczącą teologii polskiej za lata 1940—1973. Są też prowadzone systematyczne prace nad bibliografią bieżącą i chociaż posuwają się one powoli, jednak jest nadzieja, że co pewien czas ukażą się bibliografie za dalsze lata, rejestrujące wyniki działalności naukowej polskich teologów.